Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | JOI, 9 IULIE 1992 | NR. 95 (17965) | PREȚUL 1 rub.

MS

PAG. 2 — PROBLEMELE DIN MOLDOVA NU-I POT LĂSA FĂRĂ REACȚIE PE FRAȚII DIN ROMÂNIA

PAG. 3 — O ȘCOALĂ PENTRU NEDOTAȚI CE OFERĂ ACESTORA ȘANSA AFIRMĂRII ȘI DECOMPLEXĂRII

PAG. 4 — BUCURIA VACANȚEI ADUMBRITĂ DE RĂZBOIUL DE LA NISTRU, DEZLĂNȚUIT DE SEPARATIȘTI

O ședință eficientă

Interviu acordat de Președintele Mircea Snegur

după reuniunea la vîrf a C.S.I.

La întoarcerea de la reuniunea la vîrf a C.S.I., Președintele Republicii Moldova, dl Mircea Snegur, a acordat în avion un interviu ziariștilor Radioteleviziunii și agenției Moldova-pres.

I.: Domnule Președinte, această reuniune de la Moscova a însemnat consolidarea sau a demonstrat ineficiența Comunității de State Independente?

R.: Cred că înainte de a răspunde la întrebarea dumneavoastră, este cazul să subliniez, în special pentru parlamentari, că a sosit timpul să stabilim clar — ori sîntem membri în C.S.I., ori nu sîntem. Dumneavoastră ați fost martori oculari, ați văzut cum a început ședința de astăzi și vreau să vă spun că așa încep toate ședințele. Adică se pune problema: dacă Moldova și Azerbaigeanul sînt membri cu drepturi depline ai C.S.I. sau asistă în calitate de observatori. Personal, nu mai doresc să fiu mereu întrebat despre aceasta, cu prilejul fiecărei noi ședințe. De aceea ar trebui ca Parlamentul să adopte în această privință o concluzie univocă — sau se ratifică Declarația de la Alma-Ata, ceea ce ar însemna că sîntem un stat membru al C.S.I., deși avem și unele obiecții față de această Declarație, sau se adoptă o altă decizie, cum se găsește de cuviință. Cît privește ședința de astăzi, cred că a fost una dintre cele mai eficiente care a produs asupra mea o impresie pozitivă și care a demonstrat încă o dată că membrii C.S.I. au același scop, dar fără a fi supuși vreunei presiuni din partea altui stat. Ca dovadă, după cum v-ați convins și dumneavoastră, s-au acceptat obiecțiile făcute la ordinea de zi a reuniunii, precum a fost, de exemplu, chestiunea privind concepția statutului C.S.I. Pentru că, de fapt, ne-a fost prezentată astăzi o concepție pe care, dacă o adoptăm, ar fi însemnat că ne întoarcem la o nouă uniune a republicilor sovietice socialiste. Pe marginea acestei concepții a făcut obiecții delegația noastră, alte delegații, în urma cărui fapt concepția, ca document, urmează să fie precizată de către experți. De fapt, după cum am înțeles, experții încep să lucreze, din ședință în ședință, tot mai bine, iar punctele de vedere exprimate de fiecare republică, de fiecare stat independent se iau în considerație. Aș sublinia în mod special că, în etapa actuală, ar fi de folos pentru Moldova ca ea să participe la această Comunitate, examinîndu-se, bineînțeles, posibilitatea aderării la alte comunități, cum ar fi cea din bazinul Mării Negre, creată la Istanbul. În concluzie, aș putea răspunde pe scurt la această întrebare, că a apărut un anumit optimism față de C.S.I.

I.: Știm că în cadrul reuniunii a fost abordată și problema conflictului din stînga Nistrului. Vă rugăm să ne oferiți cîteva detalii referitor la cele declarate de Dumneavoastră, precum și la pozițiile exprimate de ceilalți președinți.

R.: Într-adevăr, această problemă nu putea să nu fie discutată în cadrul reuniunii. Ea a fost abordată ca urmare a ridicării unei probleme similare de către Președintele Uzbekistanului, Islam Karimov, care s-a referit la situația alarmantă din Tadjikistan. Știți foarte bine ce are loc acolo, adică se declanșează niște procese legate de renașterea fundamentalismului, de apariția fanatismului. Problema consecințelor conflictului a fost abordată și de Președintele Ucrainei, Leonid Kravciuk, care s-a referit la situația din raioanele de răsărit ale Moldovei, de unde spre teritoriul Ucrainei pleacă foarte mulți refugiați. De asemenea, pentru

(Sfîrșit în pag. 2).

Ordin de încetare a focului

TIRASPOL, 8. (Moldova-pres). În conformitate cu înțelegerea convenită la 6 iulie între Președinții Rusiei și Moldovei cu privire la încetarea focului în raioanele răsăritene ale Republicii Moldova și în baza acordului comun realizat între reprezentantul plenipotențiar al președintelui Federației Ruse, general-colonel V. M. Semionov, primul viceministru al apărării Republicii Moldova, generalul de brigadă P. Creangă, șeful Direcției de apărare a așa-zisei republici nistrene, general-maior Ș. Chițac, în prezența comandantului armatei a 14-a a Federației Ruse, general-maior A. I. Lebedi, a fost semnat un ordin, în care, între altele, se arată:

1. A se înceta imediat focul din toate tipurile de arme, de tehnică militară și altă tehnică, adaptată pentru desfășurarea acțiunilor de luptă.

2. De la ora 00.00, 8 iulie, se retrag de pe pozițiile de foc aruncătoarele de mine și sistemele de artilerie, vehiculele blindate, lansatoarele de rachete, tunurile și instalațiile antiaeriene, care se concentrează, pînă la ora 10.00, 8 iulie, în zonele stabilite de comun acord. În același termen își încetează acțiunea și se retrag în zonele subunităților lor lunetiștii, grupurile de spionaj și de diversioniști.

3. În vederea efectuării unui control în vederea executării întocmai a acordurilor convenite a crea grupuri mixte de control din partea Ministerului Apărării al Republicii Moldova, formațiunilor armate din Transnistria, armatei a 14-a a FR și a observatorilor din partea Ministerului Apărării al Federației Ruse, echipați cu mijloace de telecomunicație. De la ora 10.00, 8 iulie a. c., a asigura securitatea efectuării controlului, cu folosirea în acest scop a elicopterelor.

4. Pînă la ora 16.00, 8 iulie a. c., observatorii însărcinați cu controlul în componența grupurilor mixte, urmează să raporteze rezultatele activității.

5. Măsurile întreprinse sînt date publicității populației de către toate mijloacele de informare în masă.

Ordinul este semnat de către toți generalii susmenționați.

După cum a aflat corespondentul I.T.A.R.—T.A.S.S., citată de Moldova-pres, ordinul urma să fie citit la ora 6.00, ora locală, la postul de radio din Tiraspol.

AGRESIE

Către popoarele lumii

Iarăși, Rusia-vlădică
Varsă păjură de foc
Peste Țara mea cea mică —
Firicel de busuioc!

Duce-n vîrf de tun
Robie —
Să ne-ntoarcă îndărăt...
Și omoară-n jur copiii
Fără milă
Și regret!

Trag moscalii
Cu rachete,
Se rărește neamul meu!..
(Nici fasciștii-negre cete —
N-au adus atîta rău...)

Cad feciorii
Pentru pace,
Pentru pruncii care cresc...
Iar cazacii cei sălbatici
Varsă sînge omenesc.

Și cu ce
Să-mi apăr Țara:
Nu am tanc
Și nici pistol? —
Uniunea proletară
M-a lăsat calic
Și gol...

— Apără-ne, Lume mare,
Pînă încă nu-i tîrziu!..
Nu vreau lanțuri
La picioare,
Nu vreau
Iarăși rob să fiu!

Mihai ROMAN.

HOTĂRÎREA

PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA

PRIVIND POSIBILITATEA FORMARII FORȚELOR UNITE DE DEZANGAJARE A PĂRȚILOR IMPLICATE ÎN CONFLICTUL DIN RAIOANELE DE EST ALE REPUBLICII MOLDOVA

În legătură cu agravarea conflictului din raioanele de est ale Republicii Moldova și în scopul de a permanentiza încetarea focului și de a dezangaja părțile implicate în conflict potrivit cu înțelegerea dintre președinții Moldovei, României, Rusiei și Ucrainei de la Istanbul din 25 iunie 1992, Parlamentul Republicii Moldova **hotărăște:**

1. Se adresează parlamentelor și șefilor de state ale Republicii Belarusi, Bulgariei, Federației Ruse, României, Ucrainei propunerea de a-și da acordul să formeze, în comun cu Republica Moldova, din efectivele acestora, forțe unite de dezangajare a părților implicate în conflict.

2. Ministerul Apărării, în termen de trei zile, va prezenta Guvernului schema, modalitatea și graficul introducerii pe teren a forțelor unite de dezangajare și va organiza cantonarea acestora.

3. Ministerul Afacerilor Externe va crea condiții pentru funcționarea mecanismului politic, elaborat la întîlnirea cvadripartită a miniștrilor de externe, și în primul rînd pentru asigurarea activității observatorilor militari și a Comisiei mixte de control pentru respectarea încetării focului și dezangajarea forțelor implicate în conflict.

4. Ministerul Economiei și Finanțelor va prevedea alocații pentru acoperirea cheltuielilor legate de introducerea forțelor unite de dezangajare.

5. Guvernul, în comun cu Comisia pentru securitatea statului și problemele militare a Parlamentului, va ține sub un control strict îndeplinirea punctelor 2, 3 și 4.

6. Se recomandă mijloacelor de informare în masă să oglindească obiectiv evenimentele din zona de conflict și îndeplinirea prezentei Hotărîri.

7. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Parlamentul cheamă toți cetățenii Moldovei, forțele implicate în conflict să susțină politica promovată de Președintele Republicii, de Parlament și de Guvern în vederea soluționării pașnice, pe cale parlamentară, a conflictului.

Alexandru MOȘANU,
Președintele
Parlamentului Republicii Moldova

Chișinău,
7 iulie 1992.

Declarație a Parlamentului Republicii Moldova

Parlamentul Republicii Moldova declară cu întreaga răspundere că toate măsurile întreprinse pentru soluționarea cu mijloace politice, pașnice a conflictului armat din raioanele de est ale republicii se ciocnesc de opunerea fățișă a liderilor separatismului.

În calitate de condiție a soluționării pașnice a conflictului reprezentanții zonei nistrene au propus să fie examinat și adoptat documentul care să determine statutul juridic al acestei zone. În conformitate cu decizia Parlamentului, Comisia pentru autoadministrarea locală și economia locală și Comisia pentru drepturile omului și relațiile naționale au depus în Parlament proiectul respectiv de lege. Concomitent, au fost depuse două proiecte de alternativă, inclusiv de deputații poporului din partea raioanelor de est ale Republicii Moldova. Absența la ședințele sesiunii a deputaților poporului din zona respectivă îngreunează examinarea acestor proiecte și tergiversează soluționarea problemei.

Totodată, deputații poporului din raioanele de est și alți reprezentanți ai acestei zone care fac parte din Comisia parlamentară mixtă pentru soluționarea pașnică a conflictului armat din raioanele de est ale Republicii Moldova refuză să participe la lucrările acesteia, înaintează cerințe ultimative și nefondate, ceea ce reduce la zero eforturile comisiei.

Parlamentul declară că renunțarea la soluționarea conflictului pe cale pașnică, parlamentară pune în pericol îndeplinirea înțelegerilor la care au ajuns șefii celor patru state în cadrul întrevederii din 25 iunie a. c. de la Istanbul, precum și cele ale președinților Mircea Snegur și Boris Elțin din 3 iulie și ale șefilor de state membre ale C.S.I. din 6 iulie din cadrul întrevederilor de la Moscova.

Parlamentul adresează deputaților poporului din raioanele de est propunerea de a participa la lucrările lui în vederea elaborării în comun a unor decizii civilizate și legitime referitoare la statutul juridic al zonei nistrene, de a renunța la politica lipsită de perspectivă, nefastă a ultimatumurilor și a dictatului prin forță.

Chișinău,
7 iulie 1992.

Sesiunea Parlamentului Republicii Moldova

Marți, 7 iulie, în ședința de seară Parlamentului i-au fost comunicate deciziile comisiilor permanente referitoare la candidaturile propuse de primul ministru, dl A. Sangheli, pentru completarea cabinetului său. Cele cîteva candidaturi propuse au fost acceptate fără rezerve doar de 3 comisii permanente: agrară și pentru problemele sociale ale satului, pentru problemele de ecologie și pentru securitatea satului și problemele militare. Celelalte comisii permanente au expus aproape unanim o singură dorință: să li se prezinte lista tuturor candidaților pentru completarea Guvernului pentru a avea o închipuire clară despre viitoarele potențe ale executivului.

Pe parcursul discuției, însă, a intervenit dl A. Sangheli care a rugat să fie confirmați măcar viceprim-miniștrii. Motivul: Guvernul trebuie să activeze în acest moment de grea cumpănă pentru întreaga republică. Și a fost înțeles. Fără tărăgănare, după ce au fost ascultate în fond doar datele biografice ale candidaților pentru cele trei posturi de viceprim-miniștri, au fost confirmați următorii deputați: Valentin CUNEV, bulgar, proiectant în domeniul construcțiilor civile, Nicolae OLEINIC, președinte al comitetului executiv raional Singerei, și Mihail COȘCODAN, care înainte de demisia Guvernului cîteva zile ocupase același post în executiv. Au fost confirmați de asemenea Constantin ANTOCI, ministru de interne, și Gheorge GUSAC, ministru de stat al Guvernului Republicii Moldova.

Cu aceasta lucrările în plen ale Parlamentului au fost întrerupte pînă marți, 14 iulie, cînd deputaților le va fi prezentată întreaga listă a candidaților pentru completarea Guvernului.

(Cor. «M.S.»).

Miting în sprijinul Moldovei la Bonn

La 4 iulie a avut loc la Bonn un mare miting în sprijinul Basarabiei, organizat de diaspora românească din această țară.

După cum relatează agenția Moldova-pres, la acțiune au participat români-basarabeni sosiți din diferite localități ale Germaniei, germani de origine basarabeană, români din diasporă, precum și numeroși cetățeni germani.

«Ajutați Moldova», «Opriți asasinatul Basarabiei!», «Armata a 14-a — să se care acasă!», sînt doar cîteva dintre pancardele care puteau fi citite la manifestația din capitala Germaniei.

Luînd cuvîntul la miting, unul dintre organizatori, doamna doctor Olga Hellberg, al cărei părinți sînt originari din satul Tănătari, raionul Căușeni, a spus, între altele: «Sîntem mulțumiți că am găsit aici o patrie. Dar în țara de unde am plecat suferă frații și surorile noastre. Iar Germania nu poate rămîne indiferentă față de drama noastră. Fiindcă Moldova sîntem și noi. Armata a 14-a împușcă deopotrivă și-n noi: românii-basarabeni din Germania».

Ceilalți vorbitori: părintele Radu Miron, Vladimir Iliescu, doctorul Victor Malcoci, Manfred Engelman, neamț din Banat, și alții au vorbit despre suferințele Basarabiei începînd cu anul 1940, despre deportările și chinurile românilor-basarabeni.

Primul Ministru al Moldovei l-a primit pe ambasadorul Federației Ruse

Ieri Primul Ministru al Republicii Moldova, dl A. Sangheli, l-a primit pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Federației Ruse, dl V. Pleciko.

Dl V. Pleciko l-a felicitat din partea conducerii țării sale pe dl A. Sangheli cu prilejul alegerii în funcția de Prim-Ministru, l-a asigurat de intențiile de a face totul pentru consolidarea legăturilor dintre cele două state, dintre cele două popoare. Dl A. Sangheli a mulțumit pentru felicitare și și-a exprimat speranța că se vor reuși să se pună capăt războiului, că vor fi soluționate multiplele probleme economice. Domnia sa a menționat că anul acesta roada se prevede să fie bună și oamenii doresc să li se creeze condiții normale pentru muncă. Principalul acum e să oprim focul, nu să analizăm cauzele conflictului, care nu-i un conflict interior și poate afecta statele învecinate.

Primul Ministru l-a informat pe ambasadorul Rusiei despre hotărîrea pe care a adoptat-o în ajun Parlamentul Moldovei privind posibilitatea formării forțelor unite de dezangajare a părților implicate în conflict.

Interlocutorii au adresat organelor de informare în masă rugămintea de a susține laturile pozitive în acțiunile conducerii celor două țări în vederea soluționării problemelor existente.

La întîlnire a participat dl N. Țiu, ministrul afacerilor externe al Republicii Moldova.

Cor. «M.S.»

Separatiștii mizează numai pe forță

TIRASPOL. (Moldova-pres). Odată cu venirea generalului-maior Alexandr Lebedi în funcția de comandant al armatei a 14-a, la Tiraspol și în alte localități transnistrene a sporit brusc interesul față de viitorul trupelor militare dislocate în zonă, iar pentru a nu admite scoaterea armatei a 14-a din Moldova, fapt pentru care s-a pronunțat și congresul SUA, pledînd în acest sens și participanții la forul mișcărilor democratice ale Rusiei, liderii separatiști au inițiat un nou soi de referendum — colectarea de semnături pe textul unui apel adresat Președintelui Rusiei Boris Elțin, argumentînd necesitatea de a se lăsa în stînga Nistrului armata a 14-a, ca garant al securității republicii-fantomă și creatorilor ei.

Basme pentru copii

De cîteva zile, postul de radio Tiraspol transmite, cu o falsă îngrijorare, următorul aviz: «Cetățeni ai Republicii Moldovenești Nistrene, am aflat din surse competente că din România a fost adusă în Moldova o armă barbară de nimicire a tinerei generații în creștere, a populației din Transnistria. Au fost aduse minecapcană, confecționate sub formă de jucării: stilouri, cutii de conserve, magnetofoane, tranzistori, alte obiecte ce reține atenția copiilor și adulților».

Aceste arme-capcană — precizează autorii avizului — pot fi aruncate din avioane de transport sau militare, pot fi răspîndite de către grupuri de diversioniști. Aceste arme sub formă de jucării vor exploda cînd le veți lua în mînă, cînd le veți da copiilor.

Dacă e să dai crezare acestei tîlcăloșenii, s-ar părea că liderii de la Tiraspol fac tot posibilul pentru a feri populația pașnică de nenorociri.

Bate însă la ochi alteeva: faptul că propagandiștii de la Tiraspol uită de la mînă pînă la gură. Căci dacă la început afirmă că aceste arme-jucării au fost aduse în Moldova din România, la sfîrșit susțin că au fost fabricate în Moldova.

Halal propagandă!

(Moldova-pres).

O sarcină onorabilă

Președintele Republicii Moldova, dl. Mircea Snegur, a adresat clubului de fotbal «Zimbru» — Chișinău o telegramă cu următorul conținut:

«La aproape un an de la Declarația de Independență, Republica Moldova are deja prima campioană — echipa «Zimbru». Oricare ar fi dificultățile prin care trecem în acești ani, tînărul stat pășește spre afirmare grație voinței ferme a cetățenilor săi. În acest context, fotbaliștilor «Zimbrului» le va reveni o sarcină onorabilă — de a reprezenta într-un viitor nu prea îndepărtat Moldova pe arena internațională. Îmi exprim convingerea că veți face tot posibilul pentru a vă spori măiestria, ceea ce vă va permite să înregistrați succese de răsunet întru sporirea faimei neamului.

Permiteți-mi să vă adresez cele mai calde felicitări cu ocazia victoriei înregistrate și să vă dau asigurări că actuala conducere a Republicii Moldova va face tot ce-i stă în putință pentru a susține atît sportul de performanță, cît și mișcarea sportivă de masă».

(Moldova-pres).

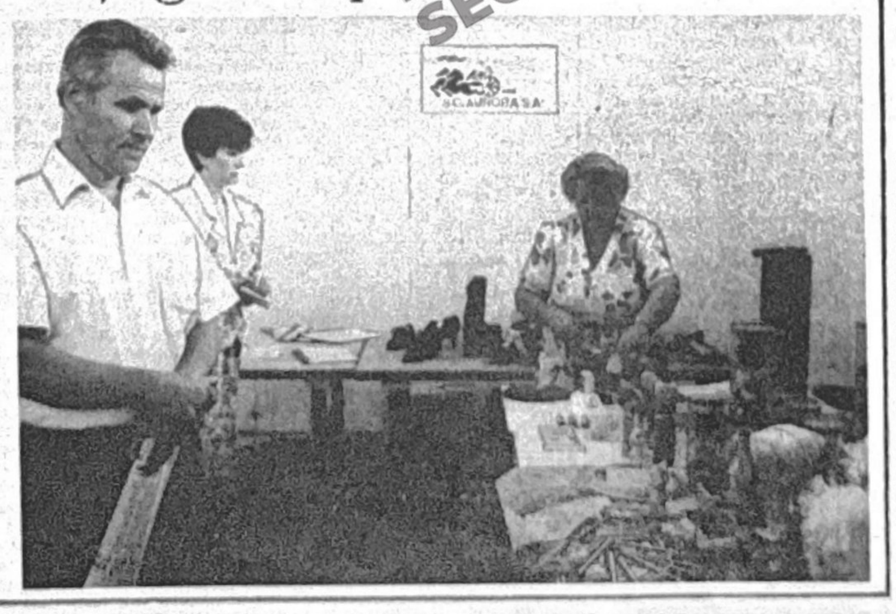
Oameni de afaceri își găsesc parteneri

Ieri, la Chișinău, în incinta Centrului de Cultură și Artă, a avut loc o întîlnire a oamenilor de afaceri din Moldova și România, preconizată de către Camera de Comerț din Moldova, Uniunea întreprinzătorilor și arendașilor, telecanalul «Va-Bank». Au fost invitați oameni de afaceri din Polonia și Rusia. Întreprinzătorii, arendași de pe ambele maluri ale Prutului și-au prezentat rodul activității lor — diverse articole. Astfel, sînt încheiate contracte bilaterale, descoperite căi concrete de a activa în comun, de a se cunoaște mai bine.

Aceasta nu e prima întîlnire a oamenilor de afaceri din Moldova și România, ne-a spus Cezar Ivanov, șeful adjunct al Uniunii întreprinzătorilor și arendașilor din Moldova. Una similară s-a produs la Iași. Mulți oameni de afaceri și-au găsit parteneri.

Menționăm unele firme, asociații, întreprinderi, prezente la întîlnirea din 8 iulie — întreprinderea mică «Natali», Soroca, întreprinderea «Kvark», raionul Edineț, fabrica de mobilă nr. 1 din Chișinău, întreprinderea «Ceramica» din Iași, de asemenea firma «Tehnoton» din Iași, OCCO «Silhauette», Iași, asociația comercială de încălțăminte «Aurora» din Tîrgu Frumos, societatea comercială «Bucium», Iași etc. Astfel spectrul colaborării poate deveni destul de vast.

Cor. «M.S.».

SEZONUL AGRICOL '92

Recoltarea a început

Dintre toate activitățile agricole practicate în colhozul «Dnestrovsk», raionul Ocnița, pomicultura e cea mai importantă. Livada se întinde pe o suprafață de circa 1500 hectare, fiind și una din cele mai mari la nordul republicii, iar pe lîngă meri, peri, pruni, vișini, cireși, gospodarii din comunele Călărășeuca și Unguri îngrijesc cu multă pasiune și de terenuri considerabile de căpșuni, zmeură, coacăză, legume, porumb, floarea soarelui, de alte culturi. Și dacă vităritul, aviticultură, alte subunități economice varsă în cazanaua gospodăriei doar 10—20 la sută din venitul global, apoi pomicultorii — 80—90.

În aceste zile fierbinți în cele două comune s-a procedat la culesul intensiv al vișinelor și cireșelor, 10 tone de producție vitaminică au fost livrate statului. Calitatea superioară a mărfii a permis livădarilor să vîndă producția cu cîte 20 ruble kilogramul. O bună parte din producția obținută a fost prelucrată pe loc, gospodăria dispunînd de o secție de conserve.

Astfel în aceste zile, cînd mecanizatorii sînt încadrați la stropitul livezii contra bolilor și dăunătorilor, alte lucrări de protecție, personalul administrativ, grupe de muncitori, intelectualitatea comunelor ajută plugarilor la culesul fructelor, zmeurii, efectuarea altor lucrări. Cu ajutorul acestora în cîteva zile au fost recoltate, sortate și expediate unităților de prelucrare mai mult de 8 tone de căpșune.

V. PELIN.